

SABINA JAKUBOWSKA

IMIĘNA

DZIEDZICTWO KULTURY

Zmienność imiennictwa
w polskich środowiskach lokalnych
na przykładzie rzymskokatolickiej parafii
Jadowniki (Podgórze) w Małopolsce
w latach 1784-2005

Imiona – dziedzictwo kultury

Autorka dziękuje mecenasom,
którzy finansowym wsparciem umożliwili publikację, a są nimi:

Województwo Małopolskie

firma CANPACK

Zygmunt Popiela i jego firma „Granit”

Edmund Leś i jego firma P.B.H.T. „Edmund Leś”

Paweł Jankowski i jego firma „Jankowski Transport”

reżyser Józef Zbigniew Czernecki i architekt Anna Franta

rodzina Gurgul – Aloys, Ingrid i Natascha Gurgulowie

Bank Spółdzielczy w Brzesku

Jacek Bar

Agnieszka Sala

SABINA JAKUBOWSKA

Imiona – dziedzictwo kultury

Zmienność imiennictwa
w polskich środowiskach lokalnych
na przykładzie rzymskokatolickiej parafii
Jadowniki (Podgórze) w Małopolsce
w latach 1784-2005

Kraków 2022

© Copyright by Sabina Jakubowska and Towarzystwo Miłośników Ziemi Jadownickiej, 2022

Recenzenci

dr hab. Andrzej Aleksander Zięba (UJ)
prof. dr hab. Jerzy Biniewicz (UWr)

Opracowanie redakcyjne
Natalia Hipnarowicz

Projekt okładki
Marta Jaszczyk

ISBN 978-83-8138-782-8 (druk)
ISBN 978-83-8138-783-5 (PDF)
<https://doi.org/10.12797/9788381387835>

Na okładce wykorzystano fotografie z archiwum rodzinnego Sabiny Jakubowskiej

Projekt zrealizowano przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego

 MAŁOPOLSKA

WYDAWNICTWO KSIĘGARNIA AKADEMICKA

ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków
tel.: 12 421-13-87; 12 431-27-43
e-mail: publishing@akademicka.pl
<https://akademicka.pl>

Spis treści

Wstęp	7
Część I	
Imiona w kontekście języka i kultury	11
Antroponimia – przestrzeń spotkania nauk humanistycznych i społecznych	13
Dzieje imion	25
Uwarunkowania kulturowe i społeczne motywacji wyboru imion	50
Imię jako symbol kultury	65
Imię jako świadectwo istnienia człowieka	84
Nadawanie imienia jako najstarsza forma idealizmu	100
Banalizacja sensów przy współczesnym poszukiwaniu przez ludzi znaczeń w imionach jako wyraz tęsknoty za sensem w ogóle	111
Część II	
Imiona w Jadownikach w kontekście chronologicznym i geograficznym	121
Źródła wiedzy o imionach w Jadownikach – charakterystyka bazy danych	123
Historia i położenie Jadownik – bezpośredni kontekst warunkujący poznanie lokalnej antroponimii i jej zmienności	131
Imiona w Jadownikach na podstawie najstarszych dokumentów	156
Zmienność chronologiczna imion w Jadownikach (1784-2005)	170
Wieloimienność w Jadownikach	191
Charakterystyka zbioru imion	202
Historyczna zmienność imion w Jadownikach w kontekście geograficznym	225

Część III

Zmienność motywacji w Jadownikach	293
Różnorodność motywacji wyboru imion w Jadownikach	295
Świadomość narodowa jako motyw warunkujący wybór imienia	321
Imiona dzieci nieślubnych jako przykład stosowania stereotypów w imionach	350
Proces recepcji nowych imion w tradycyjnym środowisku lokalnym	368
Moda i uprzedzenia jako motywy wyboru imienia	389
Kwestia konsekwencji wyboru	410
Współczesna motywacja wyboru imion w świetle analizy ankiet	417
Wybór własnego imienia	438
Motywacje wyboru imion dawniej i dziś	448
Historia i mikrohistoria regionalna odzwierciedlone w antroponimii	472
Wnioski końcowe	483
 Aneks	 501
Bibliografia	565
Spis tabel	599
Streszczenie	603
Summary	605
Indeks osobowy	607

Przez wzgląd na Imię Twoje kieruj mną i prowadź mnie
(Ps 31,4)

Wstęp

Praca pod tytułem *Imiona – dziedzictwo kultury. Zmienność imiennictwa w polskich środowiskach lokalnych na przykładzie rzymskokatolickiej parafii Jadowniki (Podgórze) w Małopolsce w latach 1784-2005* to rezultat interdyscyplinarnych studiów nad imiennictwem zainspirowanych humanistycznym poszukiwaniem prawdy o ludzkiej naturze i kulturze, zarazem kształtowanych przez tę prawdę, jak i ją kształtujących. Studiów będących spotkaniem historii regionalnej, antropologii kultury i językoznawstwa.

„Wszystko przemawia na swój sposób”, pisał James Joyce w *Ulissesie*. Imiona także mówią, spotykamy je wszędzie. Przeszłość pełna jest tych specyficznych słów, stanowiących często jedyny znak istnienia milionów ludzi. Ich potrzeb, emocji, wartości, tożsamości, tworzących przecież wspólne dziedzictwo gatunku. Imiona czasów minionych są jak fragmenty pradawnych naczyń, pieczołowicie układanych przez archeologa. Każdy fragment przyczynia się do pełniejszej rekonstrukcji kształtu, zrozumienia zamysłu i zasobów twórców nieistniejących już kultur. Błysk zrozumienia, jak bardzo „dawno, dawno temu” pozostaje blisko „tu i teraz”, wart jest wielu lat pracy nad tym tematem.

Teraźniejszość emanuje współczesnymi imionami. Niektóre z nich jaskrawo wskazują kierunki lub tabu, niczym sygnalizatory świetlne ustawione w gąszczu wszechobecnych imiennych spisów i zestawień. Poszukiwanie zaginionego sensu imion, tego odległego przekazu z przeszłości, odbywa się równolegle do ciągłej aktualizacji sensów zastępczych. Prawne zabezpieczenia, pozwalające kontrolować użycie imion osobowych, symbolizujących każdą jednostkę, stają się nowymi zakłębieniami ochronnymi, a bazy danych – skarbcami naszych czasów. Przeszukiwanie tego skarbcza zachwyca.

Imię jest pierwszym, co otrzymuje człowiek po narodzeniu. Często już na niego czeka, wraz z całą paletą związanych z nim oczekiwań. W większości przypadków imię trwa także dłużej niż sam człowiek. Zamknięte pomiędzy tymi dwoma momentami

życie jednostki staje się równocześnie przestrzenią przemiany „słowa w ciało” – realizacji oczekiwań, indywidualizacji treści, trudu pozostawiania za sobą „dobrego imienia”. Dlatego właśnie antroponimia, jako nauka zajmująca się badaniem imion oraz ich kontekstu językowego, społecznego i kulturowego, jest tak wszechstronna, iż można ją nazwać kwintesencją humanistyki.

Właśnie tę wszechstronność miałam na myśli, podejmując temat imiennictwa. Przez imiennictwo rozumiane są imiona własne – indywidualne miana nadane noworodkom i upamiętnione w metrykach, jak również nazwy reprezentujące osoby w czasach poprzedzających regularne używanie nazwisk, wyekscerpowane z dawnych źródeł. Imiennictwo oznacza cały system antroponimiczny, zasób imion stosowany w określonym środowisku czy też fragmencie czasoprzestrzeni. Jego zmienność jest badaniem cennym, jeśli możliwe jest sondażowe porównanie zasobów imienniczych pochodzących z odmiennych horyzontów czasowych, i bezcennym, gdy do dyspozycji pozostaje antroponimia charakteryzująca się ciągłością chronologiczną.

Zmienność antroponimiczna, obserwowana poprzez różnorodne uwarunkowania chronologiczne, geograficzne oraz statystyczne, daje szansę wglądu w odzwierciedlające się w imiennictwie przemiany kulturowe w skali makro i mikro. Każde imię jest dla badacza istotne, a ich wzajemne powiązania niezbędne dla rekonstrukcji modelu badanego świata. Pochodzące z przeszłości systemy antroponimiczne stanowią obraz przemian kulturowych. Im dalej w przeszłość, tym mniej danych, a rekonstruowanie motywów staje się coraz bardziej hipotetyczne, jednak nie niemożliwe. Za każdą bowiem motywacją stoją ludzkie potrzeby. Podczas studiów nad imionami, zestawiając kultury i ich antroponimię, można dostrzec niezmienną tych potrzeb i zmienność ich realizacji.

Środowiska lokalne są tym szczególnym kontekstem, który pozwala różnicować antroponimię przeszłą i teraźniejszą nie tylko w czasie, lecz i w przestrzeni, a zarazem uwzględniać związki między uwarunkowaniami historycznymi, szczególnie dotyczącymi historii lokalnej, a duchem przemian. Umieszczenie monograficznie potraktowanego imiennictwa środowiska lokalnego Jadownik na tle zasobów i obyczajów antroponimicznych innych miejscowości, regionów czy kultur umożliwia wydobycie specyfiki lokalnej i zrozumienie wzajemnych mikrohistorycznych powiązań między jednostką a jej systemem społeczno-kulturowym i antroponimicznym. Podkreśla to konstrukcja niniejszej pracy.

W części pierwszej, skupiającej się na zagadnieniu imion w kontekście języka i kultury, koncentruję się na kwestii przemian w kształtowaniu się imienia osobowego poprzez wieki, wzajemnych związkach antroponimów z kulturą, filozoficznym kontekście aktu nominacji, uwarunkowaniach kulturowych i społecznych motywacji wyboru imion oraz antropologicznej interpretacji obyczajów wpływających na motywację wyborów antroponimicznych w przeszłości i czasach obecnych.

Część druga prezentuje imiennictwo Jadownik w aspekcie zmian chronologicznych z uwzględnieniem kontekstu porównawczego innych środowisk lokalnych, usytuowanych przestrzennie w zróżnicowany sposób, co pozwala ukazać dwuwymiarową perspektywę przemian imienniczych. Natomiast część trzecia koncentruje się głównie na motywacji wyboru imion, zarówno w samych Jadownikach, jak i w innych przytoczonych środowiskach. Daje to możliwość trójwymiarowego pogłębienia przedstawionego modelu zmienności antroponomii środowisk lokalnych z uwzględnieniem parametrów nie tylko czasu i przestrzeni, lecz także indywidualnych potrzeb i emocji.

Temat oparłam o antroponomię mieszkańców Jadownik będących członkami rzymskokatolickiej wspólnoty parafialnej w latach 1784-2005. Głównymi źródłami analizy uwarunkowań doboru imion nadawanych w Jadownikach są archiwalia metrykalne dotyczące tej miejscowości, szczególnie zaś księgi chrztów prowadzone nieprzerwanie od roku 1784. Ciągłość zachowanych danych jest kwestią wyjątkową, ponieważ wielka liczba polskich dokumentów archiwalnych uległa zdekompletowaniu z powodu wojen, pożarów, powodzi, zmian administracyjnych. Istnieje wiele opracowań regionalnych, w których brak ciągłości danych przyczynił się do przyjęcia określonych założeń metodologicznych: ekscerpowania informacji antroponomicznych w sposób przymusowo wybiórczy, sondażowy, jak również wyznaczania odcinków chronologicznych ograniczonych dostępnością źródeł. Mimo wielu zalet punktowych analiz i ekspozycji danych antroponomicznych tej metodzie umyka skala wielu zjawisk, ich rozpiętość chronologiczna. Moja praca, dzięki przyjętemu systemowi badania całego materiału imienniczego, pozwala skoncentrować się na przemianach imienniczych uwarunkowanych lokalną specyfiką, obserwować je, a także uchwycić genezę i tempo ciągłych kulturowo zmian.

Dwukrotne zaprezentowanie środowisk lokalnych dało możliwość ukazania danych osobno w uwarunkowaniach chronologiczno-geograficznych, osobno zaś w świetle dostępnych informacji co do motywacji wyboru. Należy podkreślić, iż porównanie wszystkich możliwych przebadanych polskich środowisk lokalnych wykracza poza ramy tej pracy ze względu na obszerność materiału antropomicznego oraz jego stały przyrost.

Imiona są lustrem, w którym przeglądają się wartości towarzyszące ludziom kolejnych pokoleń. Dlatego też trzecia część pracy, dotycząca zmienności motywacji wyboru imion w Jadownikach oraz innych środowiskach lokalnych, zawiera analizę i interpretację poszczególnych, bardzo różnorodnych, aspektów, z których każdy jest ważny i interesujący dla badacza antroponomii i historii lokalnej, jak również dla antropologa.

Moim badaniom imiennictwa Jadownik towarzyszy podejście mikrohistoryczne. Przytaczane opowieści, te minione – utrwalone w kronice, oraz współczesne – powierzone mi w wywiadach i ankietach, mają niebagatelną wartość, ponieważ kryją się w nich odpowiedzi, jakich nie da się pozyskać tylko drogą dedukcji. Pozwalają odkrywać fragmenty utraconego świata, dojrzeć szczegół rzucający na sytuację

antroponimiczną nowe światło, niemożliwe do uzyskania z innego źródła niż ludzka pamięć, która choć subiektywna, poprzez emocje pozostaje w sposób unikalny sprzężona z życiem codziennym i wielkimi wydarzeniami. Opowieści ilustrują rozmaite sytuacje i procesy antroponimiczne, ukazując narratorów w systemie społecznym swego środowiska lokalnego, posiadającego przecież także tożsamość regionalną, narodowościową, religijną. Najbardziej zaś powszechnym dialogiem w dziejach ludzkiej kultury jest relacja między nominowanym a nominującym oraz towarzyszące jej imię, zarazem efekt autonomicznego wyboru, jak również symbol rozgałęzionych poprzez czas i pokolenia powiązań międzyludzkich, społecznych, kulturowych.

Bardzo dziękuję wszystkim osobom, które w trakcie trwania mojej pracy nad tym tematem pomogły mi swoimi inspirującymi radami oraz przyjaznym i pełnym zrozumienia podejściem. Szczególnie jestem wdzięczna dr. hab. Andrzejowi Aleksandrowi Ziębie. Publikacja oparta jest na mojej pracy doktorskiej pod tytułem *Zmienność imiennictwa w polskich środowiskach lokalnych na przykładzie rzymskokatolickiej parafii Jadowniki (Podgórze) w Małopolsce w latach 1784-2005* z uwzględnieniem sugestii zawartych w recenzjach, za które bardzo dziękuję prof. dr. hab. Jerzemu Biniewiczowi oraz prof. dr. hab. Elżbiecie Rudnickiej-Firze.

Dziękuję także ks. kanonikowi Tadeuszowi Górcie, proboszczowi parafii pod wezwaniem św. Prokopa w Jadownikach, który umożliwił mi korzystanie z ksiąg metrykalnych oraz kroniki parafialnej. Dzięki jego uprzejmej pomocy mogłam pozyskać dane źródłowe i materiał statystyczny, elementy niezbędne, aby w ogóle mogła powstać ta praca.

Dziękuję także pani Marcie Malec-Lech, członkini Zarządu Województwa Małopolskiego, za życzliwe i inspirujące wsparcie. Bardzo dziękuję również moim Wydawcom: Księgarni Akademickiej i jej prezesowi Adamowi Lejczakowi oraz Towarzystwu Miłośników Ziemi Jadownickiej i jego prezesowi Jerzemu Świerczkowi.

Projekt zrealizowano przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego. Dziękuję Mecenasom, którzy finansowym wsparciem umożliwili publikację, a są nimi: firma CANPACK; Zygmunt Popiela i jego firma „Granit”; Edmund Leś i jego firma P.B.H.T. „Edmund Leś”; reżyser Józef Zbigniew Czernecki i architekt Anna Franta; rodzina Gurgulów – Aloys, Ingrid i Natascha Gurgul; Paweł Jankowski i jego firma „Jankowski Transport”, Bank Spółdzielczy w Brzesku, Jacek Bar, Agnieszka Sala.

Książkę tę dedykuję moim Bliskim, z wdzięcznością za wsparcie, pełne wiary w moje możliwości, okazywane mi przez moją Rodzinę oraz Przyjaciół.

Część I

Imiona w kontekście języka i kultury

Antroponimia – przestrzeń spotkania nauk humanistycznych i społecznych

Antroponimia

Antroponimia jest nauką skupioną na imionach osobowych (z greckiego *anthropos* – ‘człowiek’, *onome* – ‘imię’) i stanowi dział onomastyki. Onomastyka to interdyscyplinarna dziedzina naukowa, wyodrębniająca się z językoznawstwa, która skupia się na teorii nazw własnych (*nomina propria*): badaniu ich budowy językowej i etymologii, jak również przemian w ich obrębie na skutek wpływu czasu i interakcji z innymi tradycjami nazewniczymi, a także motywacji ich nadawania i funkcjonowaniu w kulturze. Onomastyka zajmuje się m.in. antroponimią (antroponomastyką), czyli nazwami osobowymi; toponimią (toponomastyką) – nazwami geograficznymi; zoonimią (zoonomastyką) – nazwami zwierzęcymi; oraz chrematonimią – nazwami wytworów kultury materialnej i niematerialnej, a także wieloma innymi kwestiami w obrębie wyżej wymienionych podziałów głównych (Grodziński 1973, 7; Kempf 1979, 199; Kaleta 1998, 15-16; Grzenia 2002a, 9; Fros, Sowa 2007a, 621; Skowronek 2013b, 34). Rozważania nad imionami obecne są w różnych gałęziach nauki, a sama antroponimia podejmuje badania w rozmaitych obszarach, stając się tym samym zarówno nauką pomocniczą, jak i wieloaspektowym źródłem inspiracji humanistyki.

Preonomastyka

Zainteresowanie imionami zaczyna się zawsze na styku dwóch różnych kultur. Interakcja ze społecznością o odmiennej tradycji lub tylko innym pod względem brzmienia zbiorem nazw stanowi pierwszy krok ku badaniu tematu imiennictwa. Takich interakcji były niezliczone ilości w pradziejach, starożytności, średniowieczu, nowożytności – na wszystkich kontynentach. Z tego właśnie powodu nie da się określić początków antroponimii jako dziedziny wiedzy.

Drugim rodzajem okoliczności, w których rodziło się zainteresowanie imionami, było badanie własnej antroponimii po upływie wystarczająco długiego czasu, by ludzie zdolali zapomnieć zwyczaje kulturowe i językowe towarzyszące nadawaniu określonych imion oraz ich pełne znaczenie. Tego typu okoliczności towarzyszą wykorzystywaniu semantyki nazw własnych przy tworzeniu opowieści literackich i charakteryzowaniu postaci przez pisarzy – od starożytności do czasów współczesnych żywiących przekonanie, że imię jest znaczące. Szczególne znaczenie nazwom własnym nadaje literatura religijna, wśród której Stary Testament jest najważniejszym przykładem.

Antroponimia w jej współczesnym rozumieniu naukowego badania imiennictwa ludzi wyklucza się z prób interpretacji imion odnalezionych w tekstach sakralnych oraz literackich. Okolicznością towarzyszącą poszukiwaniom etymologicznym było przekonanie odbiorców, iż imię jest znakiem, kluczem pozwalającym zrozumieć charakter postaci i jej los, a w przypadku bóstwa – jego kompetencje i oczekiwania wobec wyznawców. Jednak znaczna odległość – chronologiczna lub kulturowa – od źródła, czyli momentu powstania danej nazwy własnej, powodowała, że obok trafnych odkryć i spostrzeżeń pojawiały się także błędy w rozumieniu albo interpretacje powierzchowne, zwane etymologią ludową, która spotykana jest na etapie spisywania tekstów literackich, uprzednio od wieków przekazywanych ustnie.

Pierwsze protonaukowe prace badające antroponimię łączyły się z onomastyką literacką, sakralną oraz językoznawstwem porównawczym. Wiele trafnych spostrzeżeń przy okazji „etymologizowania na marginesie akcji” zawarli scholiaści Homera, Arystofanesa oraz innych autorów starożytnych (Madyda 1964, 235). Uwagi odnośnie do etymologii nazw osobowych zawartych w Biblii oraz w hagiografii można znaleźć w dziełach Euzebiusza z Cezarei, Hieronima ze Strydonu, Izydora z Sewilli, Jakuba de Voragine, Jana Długosza i wielu innych. Wnioski natury antroponimicznej, wywodzące się z porównywania nazw w różnych językach, publikowali średniowieczni teologowie hiszpańscy, renesansowi badacze starożytności, jak również badający Biblię protestanci wywodzący się z różnych krajów Europy (Taszycki 1958h, 35; Turkowska 1968, 193-194; Fros, Sowa 2007a, 621, 628).

Rozwój onomastyki

Skutkiem wielu odkryć archeologicznych w kolejnych dekadach XIX wieku był rozwój onomastyki porównawczej, która koncentrowała się głównie wokół antroponimii i toponimii starożytnej: śródziemnomorskiej oraz bliskowschodniej. Znaczącym dziełem wyznaczającym nową jakość badań lingwistycznych była praca Martina Notha (1928) *Die israelitischen Personennamen im Rahmen der gemeinsemitischen Namengebung*, prezentująca biblijne imiona w pełnym kontekście chronologicznym, historycznym, religijnym i kulturowym (Taszycki 1958h, 37; Fros, Sowa 2007a, 621, 627).

Równolegle w Europie rozwijała się fascynacja antroponimią bazującą na rodzimej tradycji poszczególnych krajów, co pozostawało w ścisłym związku z trendami kulturowymi i społecznymi tego czasu. W początkach XX wieku badania etymologiczno-histeryczne skupiały się na przemianach w obrębie budowy antroponimów, na semantyce i stylistyce imion. Nowe horyzonty interpretacji imion wyznaczała praca Feliksa Solmsena (1922), *Indogermanische Eigennamen als Spiegel der Kulturgeschichte*, ściśle wiążąca etymologię antroponimiczną z pełnym kontekstem danej kultury (Trypućko 1956, 387; Milewski 1963a, 39; 1969, 146-147; Skowronek 2013b, 32).

Równocześnie tworzyły się naukowe podstawy metodologiczne i teoretyczne onomastyki, która coraz częściej traktowana była jako osobna dziedzina humanistyki, a nie tylko nauka pomocnicza. Było to związane z rozwojem europejskiego językoznawstwa porównawczego.

W 1925 roku w Monachium powstało pismo „Zeitschrift für Ortsnamenforschung”, podejmujące szeroko pojętą tematykę onomastyczną. W 1938 roku po raz pierwszy odbył się w Paryżu Międzynarodowy Kongres Onomastyczny, we Lwowie zaś w 1939 zaczęto wydawać „Prace Onomastyczne PAU”. Po wojnie kontynuowano przerwane dzieło: w 1949 w Belgii powstał Międzynarodowy Komitet Nauk Onomastycznych, wydający „Onoma. Bulletin d’Information et de Bibliographie”, w wielu krajach zapoczątkowano lub kontynuowano regularne publikacje onomastyczne, np. „Beiträge zur Namenforschung” w Niemczech, „Internationale d’Onomastique” we Francji. W Polsce zaczęły się ukazywać „Onomastica” i „Prace Onomastyczne PAN” (Fros, Sowa 2007a, 621-622).

Poszczególne onomaści oraz zespoły badawcze skupiali się na różnych obszarach bądź celach antroponimii. Jej rozmaite pola badawcze, założenia metodologiczne, wykorzystywane metody, a przede wszystkim wnioski bywały także przestrzenią spotkania się wielu dyscyplin naukowych.

Onomastyka słowiańska

Zainteresowanie Słowiańszczyzną, powodowane ideami społecznymi oraz kulturowymi, przyniosło efekty w postaci tworzenia kalendarzy imion rodzimych na wzór chrześcijańskich, zawierających wspomnienia patronów. Pierwowzór, zaproponowany przez Tadeusza Wojewódzkiego na początku XIX wieku, inspirował kolejne pokolenia autorów, wydawców i nominujących, przyczynił się też do utrwalenia w społeczeństwie błędnych form niektórych rekonstruowanych słowiańskich imion (Fros, Sowa 2007a, 633; Walkowiak 2012, 121). Kalendarze antroponimów słowiańskich rozbudziły jednak zainteresowanie tematem imion, ich znaczeń i budowy. Naukową analizę antroponimii słowiańskiej podjął słoweński onomasta Franc Miklošič (Miklosich) w dziele *Die Bildung der slawischen Personennamen* (1860)

Imiona stanowią dziedzictwo kultury, ale są także opowieścią – o człowieku, jego rodzinie i środowisku lokalnym, o korzeniach sięgających głęboko w przeszłość. Są słowami kluczami do skarbcza tradycji, mówią o potrzebach i oczekiwaniach, inspiracjach i wzorcach kulturowych.

Książka *Imiona – dziedzictwo kultury. Zmienność imiennictwa w polskich środowiskach lokalnych na przykładzie rzymskokatolickiej parafii Jadowniki (Podgórze) w Małopolsce w latach 1784-2005* pozwala spojrzeć w interdyscyplinarny sposób na kwestię motywacji nadawania imion w środowiskach lokalnych. Łączy dogłębną analizę antroponimii jednej miejscowości z historią regionalną i szerokim kontekstem kulturowym. Daje możliwość refleksji nad światem uniwersalnych wartości, towarzyszących ludziom od najdawniejszych czasów, a przy tym nie przestaje być przestrzenią konkretną. Jadowniki – małopolska wieś o długiej historii, obserwowana przez autorkę przez pryzmat nadawanych przez wieki imion, jawi się tutaj jako mikrokosmos, pełen zaskakujących powiązań międzyludzkich i dziejowych, a przecież jest tylko jednym z wielu światów. Ta perspektywa zachęca do sięgnięcia po książkę historyków, regionalistów, językoznawców czy antropologów, ale także – kimkolwiek jesteś – Ciebie, Czytelniku. Ponieważ słowo, jakim Cię zwą, jest kluczem do Ciebie.

Sabina Jakubowska – absolwentka UJ, mgr archeologii, dr nauk humanistycznych, autorka powieści *Akuszerki* (2022) i *Dom na Wschodniej* (2015), nauczycielka i doula.

<https://akademicka.pl>